

ปัญหาและเฉลยข้อสอบ

นักธรรมชั้นตรี

พ.ศ. ๒๕๕๙

๑๐-๑๑-๑๒-๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ปัญหาและเฉลยข้อสอบ

นักธรรมชั้นตรี

พ.ศ. ๒๕๕๙

๑๐-๑๑-๑๒-๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เลขที่ ๒๘๗ อาคารหอสมุดมหาจุฬาราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร
ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
โทร. ๐-๒๖๒๙-๔๓๐๐, ๐-๒๖๒๙-๐๙๖๑, ๐-๒๖๒๙-๐๙๖๒
โทรสาร. ๐-๒๖๒๙-๐๙๖๓ Homepage : www.gongtham.net
Email : kristm76@gmail.com, pong_pz@hotmail.com

เรื่อง ปัญหาและเคลยข้อสอบ นักธรรมชั้นตรี พ.ศ. ๒๕๕๙

พิมพ์ครั้งแรก : วันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

จำนวน : ๔,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์ : สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เลขที่ ๒๘๗ อาคารหอสมุดมหาจุฬาราชวิทยาลัย

หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร. ๐-๒๖๒๙-๔๓๐๐, ๐-๒๖๒๙-๐๙๖๑, ๐-๒๖๒๙-๐๙๖๒

โทรสาร. ๐-๒๖๒๙-๐๙๖๓

ที่ปรึกษา

สมเด็จพระวันรัต

วัดบวรนิเวศวิหาร

พระพรหมมุนี

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ตรวจต้นฉบับและพิสูจน์อักษร :

พระเทพเจติยาจารย์

วัดโสมนัสวิหาร

พระสุธีรัตนภรณ์

วัดสุทัศนเทพวราราม

พระราชสารสุธี

วัดตรีทศเทพ

พระมงคลเมธาวัฒน์

วัดนรนาถสุนทริการาม

พิมพ์ / รูปเล่ม:

พระราชมงคลเมธี

วัดสัมพันธวงศ์

พระครูพิพิธวรกิจจาทร

วัดระฆังโฆสิตาราม

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๓๑๔-๓๑๖ ปากซอยบ้านบาตร ถ.บำรุงเมือง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

นายอินทพร จันทรเี่ยม โทร. ๐-๒๒๒๓-๓๓๕๑, ๐-๒๒๒๓-๕๕๔๘

วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๕๕๙

๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙

ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

วันนี้ เป็นวันเปิดสอบธรรมสนามหลวงนักระรมชั้นตรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร โอกาสนี้ขอปรารภกับท่านทั้งหลายตามสมควร

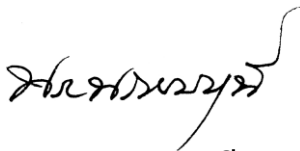
สังคมโลกยอมรับว่า ศาสนธรรมของพระพุทธศาสนาเป็นคำสอน ที่มีค่าอย่างยิ่งต่อการดำรงวิถีชีวิตในปัจจุบัน เป็นสัจธรรมที่ผู้นำไปประพฤติปฏิบัติ มีความสุขสงบได้อย่างแท้จริง สามารถดำรงคงอยู่และอำนวยประโยชน์สุขแก่มวลมาอย่างยาวนานกว่า ๒,๖๐๐ ปี

พุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่าจึงมีหน้าที่ในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา การศึกษา พระปริยัติธรรมเป็นรากฐานของการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา ทุกฝ่ายที่มีส่วนรับผิดชอบในการศึกษา ควรมีความตั้งใจอันประกอบด้วยกุศล ที่จะร่วมกันพากเพียรบำรุงการศึกษาพระปริยัติธรรมให้เจริญกว้างไกลและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

การจัดสอบนักระรมในวาระนี้ จึงเน้นที่จะปลูกฝังความสุจริต ยุติธรรมให้อยู่ในผู้ที่รับหน้าที่สืบทอดดำรงพระพุทธศาสนา การศึกษาที่ถูกต้อง

ย่อมนำไปสู่การปฏิบัติที่งดงาม ความรู้ความเข้าใจในการศึกษาและการปฏิบัติ จะก่อให้เกิดความดีความงามทั้งแก่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ อำนวยคุณประโยชน์ ต่อประเทศชาติบ้านเมือง ทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคงสถาพรสืบไป

ขอขอบคุณและขออนุโมทนาต่อท่านประธานอำนวยการสอบ กรรมการผู้กำกับห้องสอบ ที่ได้ร่วมกันจัดสอบธรรมสนามหลวงในครั้งนี้ ขออนุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และความดีอันพิสุทธิ์ที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจ บำเพ็ญมาโดยลำดับ จงประมวลเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ทุกท่าน ถึงความงอกงาม ไพบูลย์ในพระธรรมวินัยของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ประสบความเจริญ รุ่งเรืองตลอดกาลนาน เทอญ.

(พระพรหมมณี)

แม่กองธรรมสนามหลวง

วิธีตรวจในสนามหลวง

ขอประกาศแก่กรรมการทั้งหลายทราบทั่วกัน

การตรวจประโยคธรรม และธรรมศึกษาของสนามหลวงความประสงค์ เพื่อทราบความรู้ของนักเรียนตามความเป็นจริง เป็นทางให้ผู้ศึกษาเจริญในวิทยาการ และจริยสมบัติสืบอายุพระพุทธศาสนาต่อไป

ปัญหาที่ออกสอบ สนามหลวงแผนกธรรมได้รวบรวมขึ้นจากข้อสอบของ พระกรรมการหลายรูป มีกรรมการตรวจพิเศษคัดเลือกอีกชั้นหนึ่ง ถ้ามความจำบ้าง ความเข้าใจบ้าง ความคิดบ้าง การตรวจต้องถือแนวนี่เป็นเกณฑ์ตรวจคำถาม ที่ถามความจำต้องตอบให้ตรงตามแบบ และอาจเหมือนกันได้หมดทุกคนที่ถามความ เข้าใจในทางที่ถูกมีได้อย่างเดียว แต่โวหารอาจต่างกัน ที่ถามความคิดเหตุผล ย่อมมีได้คนละอย่างตามความคิดของแต่ละคน นี่เป็นประมาณในการตอบ คำเฉลยนั้น เป็นเพียงแนวทางให้กรรมการ ได้ถือเป็นเกณฑ์ในการตรวจ ได้สะดวกเป็นเพียงมติหนึ่งที่อาศัยหลักเป็นสำคัญ จะเกณฑ์ให้นักเรียนตอบ ตรงกันทุกข้อคงเป็นไปไม่ได้ เว้นไว้แต่ใจความสำคัญเท่านั้น ส่วนข้อสอบ ของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นเรียงความแก่กระทู้ธรรม ปัญหาที่ออกสอบเป็นแบบ ปรนัย คือเลือกคำตอบที่ออกมาแล้วในแต่ละข้อแต่ต้องเป็นคำตอบที่ถูกต้อง ที่สุดในแต่ละข้อ ซึ่งมีที่ถูกที่สุดเพียงข้อละคำตอบเดียวนักเรียนจะต้องเลือกตอบ ข้อที่ถูกเท่านั้น เลือกตอบผิดเป็นไม่ได้คะแนน เป็นการถามทั้งความรู้ ความเข้าใจ ความจำ และความคิดไปในตัวด้วย

การตรวจก็เพื่อจะรู้ว่านักเรียนมีความรู้หลักธรรมวินัย ควรแก่การดำรง พระศาสนาหรือไม่ ควรได้เป็นได้ ควรตกเป็นตก อย่างนี้เป็นทางเจริญวิทยาการ ของผู้ศึกษาต่อไป

ผู้ตรวจฟังตั้งใจอยู่ในมัชฌิมตตุเบกขาวางตนเป็นกลาง ถือความจริงเป็นหลักถูกว่าตามถูก ผิดว่าตามผิด ไม่ควรถืออคติอันทำให้เสียความเที่ยงธรรมมุ่งทำกิจพระศาสนาสงเคราะห์กุลบุตรให้ได้ความเสมอภาคทั่วหน้ากัน

ท่านทั้งหลายได้รับอาราธนามาให้เป็นกรรมการนั้น คือเป็นผู้ที่สนามหลวงเห็นแล้วว่าทรงคุณธรรม ควรแก่ฐานะสมควรจะยกย่องให้เป็นผู้ตรวจความรู้ของนักเรียนได้ ขอท่านจงเคารพต่อความเป็นธรรม เพื่อความเสมอภาคแก่นักเรียนทั้งหลาย ถ้าคณะกรรมการกองใดหรือผู้ใดมีมติไม่ลงกัน หรือขัดข้องอย่างใด หากตกลงกันไม่ได้ ให้หารือประธานในที่นั้นให้ท่านชี้ขาด และพึงปฏิบัติตามโดยธรรม

อนึ่งนักเรียนบางคนบางสำนักอยากได้จนเกินพอดี ถึงกับทำผิดระเบียบของสนามหลวง ลืมคิดถึงตนว่าเรียนธรรมสอบธรรมเป็นนักธรรม ขอให้กรรมการทั้งหลายช่วยสอดส่องตรวจตรากำกับไปด้วย ลักษณะของใบตอบที่ส่อทุจริตดังนี้

๑. ฉบับเดียวกัน ลายมือไม่เหมือนกัน หรือวันต้นอย่างหนึ่ง วันหลังอย่างหนึ่ง ซึ่งส่อว่าเป็นคนละคนเหล่านี้แปลว่าคนอื่นทำให้

๒. คำตอบที่ต้องเรียงคำพูดมากๆ เหมือนกับฉบับอื่นอันส่อว่าไม่ใช่ความจำความรู้ อันเป็นสำนวนของตนนี้ แปลว่าดูคำตอบของคนอื่นหรือให้คนอื่นดูคำตอบ

๓. ตอบโดยทำนองอย่างเขียนคำบอกเหมือนกันจริง ๆ เช่น ผิดเหมือนกัน ถูกเหมือนกัน แก่เหมือนกัน ชีตฆ่าเหมือนกัน ตกข้อความเหมือนกัน นี้แสดงว่ามีผู้บอกให้ตอบ

๔. ถ้าเห็นว่าทุจริตอย่างใดอย่างหนึ่งจงลงเลข ๐ นำเสนอประธานกรรมการเก็บรวบรวมไว้กับใบตอบคนเดียวกัน เพื่อเป็นหลักฐาน

วิธีตรวจประโยคธรรมสนามหลวง

๑. วิธีตรวจนี้เป็นวิธีตรวจให้คะแนน คะแนนเต็มแต่ละข้อมี ๑๐ คะแนน
๒. การจะตรวจให้คะแนนเต็มหรือไม่ ให้กรรมการพิจารณาเห็นตามสมควร ถ้าไม่ถูกเลยให้ลงเลข ๐
๓. ข้อใหญ่ที่มีข้อย่อยให้ลงคะแนนที่ข้อย่อยแต่ละข้อ แล้วรวมคะแนนไว้ที่เลขหัวข้อใหญ่นั้นๆ เมื่อตรวจข้อย่อยครบในแต่ละข้อย่อยใหญ่ ให้รวมคะแนนไว้คราวหนึ่ง แล้วเขียนเลขจำนวนคะแนนที่ได้เฉพาะข้อนั้นๆไว้ที่เลขหัวข้อของข้อนั้นๆ
๔. เมื่อตรวจครบทั้ง ๑๐ ข้อแล้วให้รวมคะแนนทั้งหมด (๑๐ ข้อ) แล้วเขียนไว้ที่มุมขวาด้านบนทุกฉบับ
๕. ตรวจเสร็จแล้วให้ลงชื่อกำกับไว้ที่มุมซ้ายมือด้านบนทุกฉบับ และฉบับแรกของแต่ละปีกให้ลงชื่อโดยเขียนตัวบรรจงทุกปีก
๖. เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นกระทั่ง ข้อสอบแต่ละวิชา มี ๕๐ ข้อๆละ ๒ คะแนน ให้ตรวจไปตามใบเฉลยฉบับที่เฉลยไว้ ให้ตรวจแต่ละฉบับแล้ว ให้นำข้อรวมคะแนน และปฏิบัติเช่นเดียวกับ ข้อ ๕
๗. ในกรณีที่นักเรียนธรรมศึกษาจากบาทลงในช่องคำตอบในข้อเดียวกันหลายคำตอบ ถือว่าข้อนั้นๆ เป็นผิดไม่ได้คะแนน หากมีรอยชูดลบขีดฆ่าไว้ แต่พอเป็นหลักฐานให้ทราบว่านักเรียนตกลงใจตอบคำตอบในข้อไหนได้ก็ให้ตรวจไปตามนั้น
๘. การตรวจให้ใช้กรรมการ ๒ รูปเมื่อกรรมการรูปที่ ๑ ตรวจเสร็จแล้ว ให้กรรมการ รูปที่ ๒ ตรวจซ้ำ ถ้าเห็นไม่ร่วมกันให้ตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเห็นร่วมกันก็ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแล้ว ให้ลงนามกำกับไว้ทุกฉบับโดยปฏิบัติเช่นเดียวกับกรรมการรูปที่ ๑

การให้คะแนน

๑. การให้คะแนนนักเรียนและธรรมศึกษาทุกชั้น มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- ๑.๑ สำหรับประโยคนักธรรมทุกชั้นให้ถือ ๔๐๐ คะแนนเป็นเกณฑ์วิชาทุกวิชา ให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนนของทั้ง ๔ วิชาแล้วต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่าสอบได้ ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่าสอบตก
- ๑.๒ สำหรับธรรมศึกษาทุกชั้นให้ถือ ๔๐๐ คะแนน เป็นเกณฑ์วิชาทุกวิชาให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนนของทั้ง ๔ วิชาแล้วต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนน ถือว่าสอบได้ ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนนถือว่าสอบตก
- ๑.๓ นักเรียนและธรรมศึกษาทุกชั้น เมื่อตรวจดูคะแนนของแต่ละวิชาที่ได้แล้วหากมีวิชาใดวิชาหนึ่งได้คะแนนต่ำกว่า ๒๕ คะแนน แม้จะรวมครบทุกวิชาแล้วได้เกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดก็ตาม ถือว่าการสอบครั้งนี้เป็นการสอบตกด้วย

๒. ผู้สอนนักเรียนและธรรมศึกษาทุกชั้น ต้องสอบทั้ง ๔ วิชาถ้าขาดสอบวิชาใดวิชาหนึ่งสนามหลวงแผนกธรรมไม่รับพิจารณา ให้อยู่ในเกณฑ์สอบตก

๓. การตอบสับบข้อให้หักคะแนนเสีย ๒ คะแนน เช่นเดิมคือแทนที่จะได้ ๑๐ คะแนนเต็มก็ให้เพียง ๘ คะแนนเท่านั้น หากตอบไม่หมดข้อคงให้คะแนนไม่เต็มข้อเท่ากับการตอบ ถ้าผู้ตรวจเห็นว่าฉบับใดผิดมากไม่ได้แม้แต่คะแนนเดียวก็ให้ลง ๐ ไว้ด้วย

๔. วิชาที่ตอบต้องได้คะแนนทุกวิชาจึงจะยอมรับรวมคะแนนให้ หากเกิดวิชาใดวิชาหนึ่งไม่ได้คะแนนแม้แต่คะแนนเดียว หรือได้ต่ำกว่า ๒๕ คะแนน ก็ห้ามรวมคะแนนปรับเป็นตก แม้รวมทุกวิชาแล้วจะได้คะแนนสูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็ตาม

แนวตรวจกระทู้ธรรม
สำหรับกรรมการพิจารณาให้คะแนน

๑. แต่งได้ตามกำหนด
๒. อ้างกระทู้ได้ตามกฎ
๓. เชื่อมกระทู้ได้ดี
๔. อธิบายความสมกับกระทู้ที่ได้ตั้งไว้
๕. ใช้สำนวนสุภาพเรียบร้อย
๖. ใช้ตัวสะกดการันต์ถูกเป็นส่วนมาก
๗. สะอาดไม่เปรอะเปื้อน

ขอให้กรรมการสนามหลวงแผนกธรรมได้ปฏิบัติให้ชอบด้วยระเบียบ
เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอบทุกประการ

วิธีตรวจนี้ให้ใช้เฉพาะในการสอบธรรมสนามหลวง

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ปัญหาและเฉลยข้อสอบ

นักธรรมชั้นตรี

พ.ศ. ๒๕๕๘

กระทรวงศึกษาธิการ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ผาตี กยิรา อวิเหลยม์ ปริ.

ควรทำแต่ความเจริญ อย่าเบียดเบียนเขา.

พ. ช. ส. ต. ต. ก. ๒๗/๒๑๒

แต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความ
ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ขั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๑๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

๑. ในทางโลก ดูคนงามที่รูปร่างหน้าตา ส่วนในทางพระพุทธศาสนา
ดูคนงามที่ไหน ?
เฉลย ในทางพระพุทธศาสนา ดูคนงามกันที่มีคุณธรรมอันทำให้งาม ๒ ประการ
คือ ขันติ ความอดทน และโสรจจะ ความสงบเสงี่ยม ฯ
๒. ในโลกนี้ มีบุคคลประเภทใดบ้างที่หาได้ยาก ?
เฉลย มี ๒ ประเภท คือ
๑. บุพพการี บุคคลผู้ทำอุปกัระก่อน
๒. กตัญญูกตเวที บุคคลผู้รู้อุปกัระที่ท่านทำแล้ว และทำตอบแทนท่าน ฯ
๓. พระรัตนตรัย กับไตรสรณคมน์ เป็นอย่างเดียวกัน หรือต่างกันอย่างไร ?
การเปล่งวาจาถึงรัตนะ ๓ เป็นที่ฟัง จัดเป็นอย่างไหน ใน ๒ อย่างนั้น ?
เฉลย ต่างกัน คือ พระรัตนตรัย ได้แก่หมวด ๓ แห่งรัตนะ คือ
พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
ส่วนไตรสรณคมน์ ได้แก่การถึง (เข้าถึง) พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
เป็นสรณะ ฯ
จัดเป็นไตรสรณคมน์ ฯ

๔. ภิกษุสามเณรผู้บวชใหม่ควรเว้นอันตราย ๔ อย่าง คืออะไรบ้าง ?

เฉลย ควรเว้นอันตราย ๔ อย่าง คือ

๑. อดทนต่อคำสอนไม่ได้ คือเพื้อหน่ายต่อคำสั่งสอนซึ่งเเกียจทำตาม
๒. เป็นคนเห็นแก่ปากแก่ท้อง ทนความอดอยากไม่ได้
๓. เพลิดเพลินในกามคุณ ทะยานอยากได้สุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป
๔. รักผู้หญิง ๆ

๕. กายกับใจของเราเนื้แบ่งออกเป็นกี่กอง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย แบ่งออกเป็น ๕ กอง ๆ

- คือ ๑. กองรูป ๒. กองเวทนา ๓. กองสัญญา
๔. กองสังขาร ๕. กองวิญญาณ ๆ

๖. อินทรีย์ ๖ กับอารมณ์ ๖ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร ?

เฉลย มีความสัมพันธ์กันอย่างนี้

- ตา เป็นใหญ่ในการเห็นอารมณ์คือรูป
หู เป็นใหญ่ในการฟังอารมณ์คือเสียง
จมูก เป็นใหญ่ในการสูดดมอารมณ์คือกลิ่น
ลิ้น เป็นใหญ่ในการลิ้มอารมณ์คือรส
กาย เป็นใหญ่ในการถูกต้องอารมณ์คือโผฏฐัพพะ
ใจ เป็นใหญ่ในการรู้อารมณ์คือธรรม ๆ

๗. เมื่อโลกธรรม ๘ เกิดขึ้นแก่ตน ควรพิจารณาอย่างไร ?

เฉลย ควรพิจารณาว่า สิ่งนี้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา ก็สั๊กแต่ว่าเกิดขึ้น มันไม่เที่ยง

เป็นทุกุข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา เมื่อพิจารณาเห็นแล้วก็อย่ายินดี
ในส่วนที่น่าปรารถนา และอย่ายินร้ายในส่วนที่ไม่น่าปรารถนา ๆ

คิทธิปฏิบัติ

๘. ฆราวาสผู้ครองเรือนควรตั้งอยู่ในธรรมข้อใดบ้าง ?

เฉลย ควรตั้งอยู่ในฆราวาสธรรม ๔ คือ

๑. สัจจะ สัตย์ซื่อต่อกัน
๒. ทมะ รู้จักข่มจิตของตน
๓. ขันติ อดทน
๔. จาคะ สละให้ปันสิ่งของของตนแก่คนที่ควรให้ปัน ฯ

๙. การคบคนชั่วเป็นมิตร เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างไร ?

เฉลย เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างนี้ คือการร่วมกินร่วมนอน ร่วมเที่ยวร่วมพรรคร่วมพวก ร่วมไปมาหาสู่กับคนชั่ว มักจะถูกคนชั่วชักจูงไปในทางชั่ว เช่น คนไม่เคยเป็นนักเลงหญิง ไม่ติดสุรา ไม่เล่นการพนัน ไม่เป็นอันธพาล ก็ยอมถูกชักจูงไปจนกลายเป็นนักเลงหญิงได้ เป็นต้น ฯ

๑๐. ศิษย์ที่ดีพึงปฏิบัติต่อครูอาจารย์ อย่างไรบ้าง ?

เฉลย พึงปฏิบัติต่อท่านด้วยสถาน ๕ อย่างนี้ คือ

๑. ด้วยลูกขี้นยืนรับ
๒. ด้วยเข้าไปยืนคอยรับใช้
๓. ด้วยเชื่อฟัง
๔. ด้วยอุปัฏฐาก
๕. ด้วยเรียนศิลปวิทยาโดยเคารพ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันพุธ ที่ ๑๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

๑. การเรียนรู้พุทธประวัติได้ประโยชน์อย่างไร ?

ตอบ ได้ประโยชน์ ๒ ประการ คือ

๑. ในด้านการศึกษา ทำให้ทราบความเป็นมาของพระพุทธเจ้า เช่นเดียวกับการศึกษาด้านความเป็นมาของชาติตน ทำให้บุคคลได้ทราบว่า ชาติของตนเป็นมาอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร เป็นต้น
๒. ในด้านปฏิบัติ ทำให้บุคคลได้แนวในการดำเนินชีวิตตามพระพุทธจริยา อันเป็นปฏิปทานำความสุขความเจริญมาให้แก่บุคคลตามสมควรแก่การประพฤติปฏิบัติ ฯ

๒. วรรณะทั้ง ๔ มีหน้าที่ต่างกันอย่างไร ?

ตอบ มีหน้าที่ต่างกันดังนี้

- กษัตริย์ มีหน้าที่รักษาบ้านเมือง
- พราหมณ์ มีหน้าที่ฝึกสอนและทำพิธี
- แพศย์ มีหน้าที่ทำนาค้าขาย
- ศูทร มีหน้าที่รับจ้างใช้แรงงาน ฯ

๓. พระนามและนามต่อไปนี้ เกี่ยวข้องกับเจ้าชายสิทธัตถะอย่างไร ?

๑. มหาปชาบดีโคตมี

๒. อลิตดาบส (ภาพเทวิลดาบส)

ตอบ ๑. มหาปชาบดีโคตมี เป็นพระมาตุจฉา คือพระน้านางของเจ้าชายสิทธัตถะ

๒. อลิตดาบส (ภาพเทวิลดาบส) คือ ดาบสผู้เป็นที่คุ้นเคยของราชสกุล ได้เข้าเฝ้าพระเจ้าสุทโธทนะ เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะประสูติใหม่ ๆ และพยากรณ์ว่า พระราชกุมารจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิราชา หรือศาสดาเอกในโลก ๆ

๔. ญูปารหุบุคคล มีกี่ประเภท ? คือใครบ้าง ?

ตอบ มี ๔ ประเภท ๆ

คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑ พระปัจเจกพุทธเจ้า ๑

พระอรหันต์ ๑ พระเจ้าจักรพรรดิ ๑ ๆ

๕. พระพุทธเจ้าเสด็จออกบรรพชา ตรัสรู้ และปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุเท่าไร ?

ตอบ เสด็จออกบรรพชา เมื่อมีพระชนมายุ ๒๙ ปี

ตรัสรู้ เมื่อมีพระชนมายุ ๓๕ ปี

ปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุ ๘๐ ปี ๆ

๖. พระอรหันตสาวก ๕ รูปแรก คือใครบ้าง ?

ตอบ คือ ๑. พระอัญญาโกณฑัญญะ

๒. พระวัปปะ

๓. พระภัททิยะ

๔. พระมหานามะ

๕. พระอัสสชิ ฯ

๗. หลังจากตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้าทรงพระประสงค์จักแสดงธรรม

แก่ใครก่อน ? และสมพระประสงค์หรือไม่ ? เพราะเหตุไร ?

ตอบ ทรงพระประสงค์จักแสดงแก่อาหารดาบส กาลามโคตร

และอุทกดาบส รามบุตร ฯ

ไม่สมพระประสงค์ ฯ

เพราะท่านทั้ง ๒ นั้นสิ้นชีพเสียแล้ว ฯ

๘. คำพูดว่า “ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่ขัดข้องหนอ” เป็นคำพูดของใคร ?

เพราะเหตุไรจึงพูดเช่นนั้น ?

ตอบ ของยสกุลบุตร ฯ

เพราะเกิดความความเบื่อหน่าย ด้วยเห็นพวกบรืวารนอนหลับ

มีอาการพิกลต่าง ๆ ฯ

ศาสนพิธี

๙. ศาสนพิธี คืออะไร ? ผู้ที่ได้เรียนรู้แล้วได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง ?

ตอบ คือ แบบอย่าง หรือแบบแผนต่างๆ ที่พึงปฏิบัติในทางพระศาสนา ฯ

ย่อมได้รับประโยชน์ คือ เป็นผู้ฉลาดในพิธีกรรมที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญกุศล การทำบุญ และการถวายทาน สามารถในการจัดพิธีต่างๆ ได้ถูกต้องตามระเบียบ แบบแผน ซื่อว่าเป็นผู้รักษาขนบประเพณีอันงดงามของพระพุทธศาสนาไว้ได้ด้วย ฯ

๑๐. วันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ เป็นวันอะไร ? มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นในวันนั้น ?

ตอบ เป็นวันอัฐมีบูชา ฯ

เป็นวันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักรธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

๑. กิจที่บรรพชิตไม่ควรทำ เรียกว่าอะไร ? มีอะไรบ้าง ?

ตอบ เรียกว่า อกรรมกิจ ฯ

มี ๔ คือ ๑. เสพเมถุน ๒. ลักทรัพย์

๓. ข่มัสัตว์ ๔. พุดอวดคุณวิเศษที่ไม่มีในตน ฯ

๒. อาบัติคืออะไร ? อาการที่ภิกษุต้องอาบัติ ๖ อย่างนั้น
อย่างไรนเสียหายมากที่สุด ?

ตอบ คือ โทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ฯ
ต้องด้วยไม่ละอาย จัดว่าเสียหายมากที่สุด ฯ

๓. ภิกษุปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญาดีแล้ว จะได้รับประโยชน์อย่างไร ?

ตอบ ย่อมได้รับประโยชน์ คือ

ปฏิบัติศีล ทำให้เป็นผู้มีกาย วาจาเรียบร้อย

ปฏิบัติสมาธิ ทำให้ใจสงบมั่นคง ไม่ฟุ้งซ่าน

ปฏิบัติปัญญา ทำให้รอบรู้ในกองสังขาร ฯ

๔. ปาราชิกทั้ง ๔ ลิกขาบท เป็นสจิตตกะหรือจิตตกะ ? เพราะเหตุใด ?

ตอบ ปาราชิกทั้ง ๔ ลิกขาบท เป็นสจิตตกะ ฯ

เพราะต้องด้วยจงใจ เกิดขึ้นโดยมีเจตนาเป็นสมุฏฐาน ฯ

๕. ภิกษุทำคนอื่นให้ถึงแก่ความตาย ต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

ตอบ ถ้าไม่จงใจ ไม่เป็นอาบัติ แต่ถ้าจงใจประสงค์จะให้เขาตาย เป็นอาบัติ ฯ

๖. ภิกษุมีความกำหนดจับต้องอนุสัมบันต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ ภิกษุมีความกำหนดจับต้องอนุสัมบันที่เป็นหญิง ต้องอาบัติสังฆาทิเสส

อนุสัมบันที่เป็นบัณฑิตก็ ต้องอาบัติถุลลัจจัย

อนุสัมบันที่เป็นชาย ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

๗. ภิกษุรู้ผู้น้อมลามกที่เขาจะถวายสงฆ์มาเพื่อตนต้องอาบัติอะไร ?

ลามกนั้น ได้แก่อะไรบ้าง ?

ตอบ ต้องอาบัตินิสัคคิยปาจิตตีย์ ฯ

ได้แก่ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และเภสัช ซึ่งเรียกว่าปัจจัย ๔

และของที่เป็นกบปิยะอย่างอื่นอีก ฯ

๘. ผ้าไตรจีวร ที่ทรงอนุญาตให้ภิกษุอธิษฐานไว้ให้มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

ตอบ มี ๓ อย่าง ฯ

คือ ๑. สังฆาฏิ (ผ้าคลุม)

๒. อุตตราสงค์ (ผ้าห่ม)

๓. อันตราวาสก (ผ้าถุง) ฯ

๙. พูดอย่างไร ชื่อว่าส่อเสียดภิกษุ ? ภิกษุพูดอย่างนั้นต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ เก็บความข้างนี้ไปบอกข้างโน้น เก็บความข้างโน้นมาบอกข้างนี้

ด้วยประสงค์จะให้เขารักตน หรือให้เขาแตกกัน ชื่อว่าส่อเสียดภิกษุ ฯ

ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

๑๐. เสดยวัตร คืออะไร ? ภิกษุไม่ปฏิบัติตาม ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ คือธรรมเนียมที่ภิกษุต้องศึกษา ฯ

ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง